

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyi az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Vagyonmegoszlás és társadalmi erkölcs.

A pauperizmus és a vele járó plutokrácia fenyeget mindenfelé. A nyomor és a vele járó betegségek, fülledt levegőjű lakások, járványos betegek melegágyai rémítik a népeket. E jelenségek annál komolyabb megfontolást érdemelnek, mert az emberi társadalom szerves egészében az egyes egészségi állapota nem más, mint a társadalom egészségi állapotának egyedi kifejezése. Ha tudjuk, hogy a legelembb élettani és lélektani betegségek is ragadósak, az érintkezés folytán átruházhatók, úgy be fogjuk látni, hogy magunknak is használunk, midőn ezen kórok okozói: a miázmás levegőjű nedves, rosz lakások, rosz táplálkozás stb. ellen a szegény osztályok gazdasági erejének fokozásával, helyzetüknek emelésével a leg-hathatósabban küzdünk.

E jelenségek csak nyernek fontosságban, ha azokat állami vonatkozásaikban vesszük figyelembe. Ma már tudjuk, hogy az állampolgárok eredményes és békés összműködése a társadalmi rétegek gazdasági egyensúlyától függ. Az államban a népelemek nem egymás mellett fekszenek, de egymással összefüggvén, oly szerves egészet alkotnak, melyet élet- és fejlődésképes egyensúlyában csak is a néprétegek gazdasági nyomatékának

méltányos elrendeződése tart fenn. A mint ezen egyensúly túlságosan megzavartatik, romba dől az egész szervezet. Képletileg úgy lehetne kifejezni, hogy a néprétegek számának, szellemi-erkölcsi és gazdasági erőinek összegezéséből keletkezett mennyiségek egyenlősége biztosítja a kellő egyensúlyt. A mint ez az arány megbomlik, úgy a vagyon megszűnik azon áldásos szerepet betölteni, melyre hivatva van. Megszűnik a közjóra irányított cselekvés jutalma és az egyéni tehetségek kifejtésére ösztönző eszköz lenni s hatalommá válik, megteremtőjévé a plutokráciának és a pauperizmusnak. Mikor a vagyon hatalmi eszközzé válik, meglazítja és felforgatja azokat a társadalom-erkölcsi köteleket, melyek a társadalom gépezetében az olaj szerepére hivatva. A túlságos vagyoni egyenlőtlenségekkel együtt jár a megvesztegetés és zsarnokság; a korrupció és a közélet lanyhasága; az emberi méltóság érzetének súlyedése és az általános dekadencia. A helyes vagyon megoszlás éppen azért alapja az állami rendnek is, mert egész társadalmi erkölcsiségünk nem más, mint annak korrelatívuma.

S a mint a politikai tudományok terén az elmélet, úgy másrészt bizonyítja ezt a történelem is.

Vegyük csak Róma példáját, mely a legnagyobb és legtanulságosabb képet

tárja elénk; mely feltűnteti a társas élet való alapjait s a legbámulatraméltóbb társadalmi jelenségek egész gazdasági struktúráját és világosan mutatja, hogy a társadalom-gazdasági változások minő szociálétikai átalakulásokkal függenek össze.

A polgárérőkles mintakorszaka a gazdasági élet egyensúlyával, a vagyonmegoszlás igazságos alakulásával jár együtt. A Cincinnatusok kora nem ismeri sem a kenyérért és mulatságért ordító tömeget, sem a milliomosokat. Ez a kor a Cincinnatusokat szüli. Aztán jön a 30.000 rabslasztartó patriciusok, a 120.000 sesteriusos lakomák és az aranyban fetregő ezázrok ideje; a császárság, mely elvadult és elaljasodott tömeg felett uralkodik, mely a kenyérért és czirkuszért szabadságát, családi életének tisztaságát is eladja. Ez a Caligulák és Nérók százada.

És ezen korszakban tűnik fel az új erkölcsi világrend megalakítója, ki egyuttal a gazdasági élet reformját is hangoztatja. „Add el mindenedet, a mid van és kövess engem”; — „Bizony mondom nektek, nehezebb a gazdagnak mennie országába jutni, mint a tévének a tű fókán átmenni”; ezek az ő erkölcsi tanításai közt foglaltatnak.

Ha Európászerte a közerkölcsök súlyedését nézzük, legyünk meggyőződve, hogy azok a modern gazdasági kórokkal

TÁRGZA.

A gondolatolvasó.

D. tanár urat, a híres fiziológust, nem lehet megesealni.

Ő kitalálta a gondolatolvasást, az igazat, mely messze túlhaladja Cumberland ur és társai mindennemű kísérleteit, melyekkel ezek néhány év előtt ámulatba ejtették a világot. Mert D. tanár ur nemcsak azt mondja, hová tetszett elrejtetni a zseb-kendőjét, vagy azt a bizonyos tüt; ő nem fogja meg a becses kezét, hogy ujjainak ideges rángatózása vezérelje őt kutatásában. D. tanár ur egyszerű szempillantással belenéz az emberi agy mélyébe s ott a milliónyi sejtek közt úgy kibetűzi az átezikázó gondolatokat, akár csak nyitott könyvben olvasná.

Talált is impregziót a fiziológia híres tanára, egy leleményes vállalkozót, ki körutrá indult vele a világ nevezetesebb városaiba, hol D. uram majd csodálatos művészetével (vagy tudományával?) majd zavarba hozza a józan észet. A szerződés néhány ezer fellépésre szól s minden fellépésért ezreket biztosít a nagy tudósak. Ebből könnyen kiszámítható, hogy D. tanár biztos léptekkel és rohamosan halad azon a pályán, mely öríási vagyonhoz vezet.

Mindamellett a tudós feltaláló már bánja sze-

renesés találmányát. Mert neki magának éppenséggel nem hozott szerencsét. A gondolatolvasás tudománya hozhat ugyan milliókat, pénzt és mindent, ami pénzzel megszerezhető, de boldogságot nem. Sőt attól a boldogságtól, mely a csalódásban rejlik, alaposan megfosztotta.

Mert igen szép dolog ugyan, ha embertársaink agyában úgy olvashatunk mint a biblia sorai közt, vagy újságok hasábjain. Ha kitalálunk minden gondolatot: ki milyen könyvet olvasott, mit evett tegnap ebédre, hova szádékozik ma este mulatságra és egyéb épületes dolgokat.

Ámde ennek a gondolatolvasásnak kellemetlen oldala is van. A hazugság csunya dolog ugyan, mindamellett némi tekintetben szépíti az életet. Nem hiába mondja a közmondás: szólj igazat s betörök a fejed! Az emberek jobban szeretik a csalódást, melybe udvarias föllentéssel ringatjuk őket, mint a nyíltan kimondott kellemetlen igazságot. Ez az udvarias hazudozás már átment a vérünkbe, a műveltség törvényévé vált. Ez mondatja velünk a kellemetlen látogatónak: Mily kedves, hogy eljött — mikor azt ohajtjuk: vigyen el a fene, — ez készlet bókban dicserni egy hölgy szépséges báját. ki különben meggyőződésünk szerint fényes sikerrel beállhatna madárijesztőnek.

De tanár ur számára ezek a jótékony hazugságok nem léteznek többé. Előtte mit sem lehet rejtetni, ebből pedig csak szerencsétlenség származik rá és környezetére. A felesége csak nehezen tart ki még az oldala mellett; a szolgálát hetenként több-

ször kell változtatnia; a barátai már mind elhagyták.

Nem is esoda. Én édes Istenem, evvel a tudóssal szemben kifogással élni, valami mesét feltálatni lehetetlen; úgy tenni, mintha nem látnánk, mintha aludnánk. Vele szemben hiába iparkodunk, hogy szórakozottak tűnjünk fel, avagy szomorunk, vidámnak, közömbösnek, buzgóknak vagy szerelmesnek. Hiába! Ő csak az igazat látja, mindig csak az igazat! Jaj annak, a kinek dolga van a kedves D. tanár urral, kinek szeme jobban behatol a gondolatok fészkebe, mint a legügyesebb vizsgálóbíró. Jaj annak, ki jelenlétében nem vigyáz magára.

Különbön könnyen úgy járhatnak, mint a tanárnak egyik kedves barátja, ki még nem igen tudott jeles felfedezéséről.

Ebédre volt hivatalos D. házába, ki feleségével fogadta vendégét és székek kínálta.

A jó barát (leülvén): Boesánatot kérek, hogy elkéstem, de néhány levelet kellett írnom (Szünet.)

A tanár (némi gondolkodás után): Igen, valami részletet kell törleszteni!

A jó barát (zavarban): Kinek?

A tanár: A szabónak! hogy az ismétlődött jeleneteket kikerül. Annál inkább, mert nem lehet őt lerázni és ő mindig azt az időt választja látogatásra, mikor te épen el akarsz menni. Miatta jössz aztán későn

A jó barát (megzavarodva): Igaz! . . . Külön-

kapcsolatosak. És a gazdasági élet reformálásával kell az akciózt megkezdeni.

De úgy látjuk, hogy e gondolkodásmód nálunk még idegen s a túlzó szocialista agitátoroktól eltekintve, e kérdésekkel senki sem foglalkozik. Ezek pedig csak oly elemeket tudnak maguk köré gyűjteni, kik sem kellő szellemi, sem kellő erkölcsi erővel e kérdések megoldására nem rendelkeznek. Hogy a kevésbé intelligens munkásosztálynál a szellemi erők hiányoznak, ezt bizonyítani felesleges. De hiányoznak az erkölcsiek is, mert ők e kérdésben nem is nyilatkozhatnak önzetlenül — a mi az erkölcsiség egyik nélkülözhetetlen eleme — mert ezen átalakítások jó részben saját javukra válnának, s így minden idevonatkozó kérdésben mint érdekelt felek szerepelnek.

Félősek az ilyen néprégektől eszközölt reformok. Nemcsak a kivitel kíván sok áldozatot az egyszer megmozdult tömegtől, de még az óhajtott eredmény sem kecses. Száz év előtt a szabadság, egyenlőség, testvériség, nevében megindított népmozgalom császárságra és zsarnokságra vezetett. Azért, hogy e társadalmi reformoknak meglegyen a maguk szellemi erkölcsi alapja, úgy azokat a művelt középosztálynak kell feladatává tenni. Oly helyzetben vagyunk, mint voltunk a század első tizedeiben, midőn a nemesi előjogok kiterjesztéséről és megszüntetéséről volt szó. Ez a reform is csak akkor nyeri meg szellemi erkölcsi alapjait, mikor maguk a nemesek teszik feladatukká e kérdés megoldását. Így vagyunk most is: a mint akkor a 3-ik rendnek az alkotmány sánczai közé való befogadásáról, úgy most a 4-ik rendnek a gazdasági élet keretében számukra oly hely kijelöléséről van szó, mely az emberies megélhetésre nekik módot nyújt. És a mint akkoriban Széchenyi avval propagálta reformeszméit, hogy az átalakulás következtében beálló viszonyokból minden osztálynak haszna lesz, úgy most is hang-

súlyozhatjuk és ismételhetjük ezt, mert, ha a nyomort enyhítjük, egyuttal (a gazdasági és társadalom-erkölcsi jelenségeknek fentiekben kimutatott összefüggésénél fogva) mérsékeljük az erkölcsietlenséget, gátat vetünk a ragadós betegségeknek, melyek magunkat is érhetnek stb. úgy, hogy e látszólagos nagy áldozatokkal járó átalakulások voltaképen magunknak és mindnyájunknak is előnyünkre válnak.

Ámde, hogy a már-már fenyegető veszélyekkel szemben a reformokra nézve a siker némi reményére kilátás lehessen, a mai gondolkodásmódnak gyökeresen meg kell változnia, fel kell világosodnia az emberek agyának, hogy a sok túlzás közt méltányos is akadhat, és hogy más a középosztálytól vezetett átalakulás, a melynek megvannak spirituális és etikai alapjai, mint munkásosztályoknak részben ugyanazon célért küzdő forradalma.

Az emberek felvilágosodásától fog függeni, hogy az átalakulások melyik uton fognak végbemenni.

Sz. K.

Gyergyói kivándorlók.

A székely kivándorlásról László Gyula ur a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara másod titkára érdekes cikket közöl a marosvásárhelyi „Székely Lapokban.” Ezen cikket következőkben ismertetjük.

A Moldvába való kirándulás — mondja a cikkk — Gyergyóban is állandóan terjed. A tavasz az embereket százankint esábitotta a kivándorlás útjára. Ez évben csak Gyergyó-Remetéről mintegy 500 székely munkás ment el, kiket az ügynökök már ide haza elszereződötték. Piátráig gyalog, onnan pedig vasuton vitték szét Moldva különböző részeibe. Most csalódottan és szegénykezve kezdenek visszaszállingózni. Szánalmasan néznek ki valamennyien. A nehéz munka és hosszú ut fáradalmaitól ki vannak merülve, ruhájuk piszkos csafatokban lóg le róluk. Átkozzák utjukat, mert teljes 3 havi sanyargatás után egyenként alig 2–3 frtot tudtak csak hazahozni, a miből azt sem tudják mit kezdenek, ruhát vegyenek-e magoknak, vagy azt az adósságot törlesszék, mit családtagjaik a jó roménység fejében

a 3 hónap alatt idehaza csináltak. Munkájuk elég, volt Moldovában s az asszonyép is élelmezés mellett 50 krajczár napszámot kapott, a férfiakat pedig 75 krajczárral fizették, de csak a munkanapokon. A hosszan tartó esős időben mit sem kereshettek s a munkanapok keresményét is különböző ezimek alatt megrövidítették.

Igy iraptársunk a gyergyóiak keserves csalódásairól s a végén felsóhajt, hogy mennyivel jobb dolguk van a magyar Alföldön a munkásoknak, hová székelyeink is szívesen elmennének, ha lenne, ki ügyüket folkarolná.

Megdöbönt bennünket ez az állapot s a panasza lelkünk mélyéig hat. A magyar Alföld nagy területén munkáshiányról panaszkodnak s itt a főlegesen munkaerő idegen földre kénytelen vándorolni, hogy keserves csalódásukkal tetőzze nyomorúságát és atkozza sorsát, mely belekörtözi ily kétértelmű vállalkozásba. Annak a szegény székely népnek, mely kivándorlásra adja a fejét, nincs egybe, mint egészséges, munkabíró karja. Ez életforrása és fentartója családjának, a mit ha számításával nem értékesít, kárt vall, mint az égett, vagy más elemi csapással sújtott ember. Ez utóbbiak iránt még megnyilatkozik a részvét s a társadalom a könyörület nevében segítséget nyújt. A munkaerőjét csalódottan elfecsérelt és rászédett szegény embereken azonban nem esik meg a társadalom szíve, a falu határán kívül tudomást sem vesznek bajukról, pedig kárvallások nem kisebb mint amazoké, kiknek évi termését tűz, víz, vagy a jég tönkretette. Ezek egy reményteljes nyár keresetét veszítették el, pedig sokat dolgoztak, a munkában elesigázták és kimerítették testüket. Sirva néznek vissza multira és aggodalommal tekintenek a jövőbe. Kenyér nélkül áll a család a szigorú tél előtt, addig idő sines, erő sines kárpótolni a veszteséget. S ha munkába is vinnék fáradt tagjaikat s megfeszítenék szorgalmukat, hogy legalább a betevő falatot napról-napra biztosítsák, nem kapnak már munkát. Moldvába vissza nem mehetnek, idehaza pedig a mostoha viszonyok miatt nem találnak állandó foglalkozást. Sem mezőgazdaságuk, sem iparuk nincsen.

Kérdjük már most ki fog segíteni a gyergyói székelyeket? A képviselő urak, kik választások előtt annyi mindent ígérnek a derék székelyeknek, lelkükre veszik-e a több száz család baját s orvoslásukkal sietni fognak-e rajtuk segíteni? Gyergyószék képviselőjének, ki egyuttal a esikmegyei erdőbirtokok gondozója, úgy hisszük módjában lesz az erdei munkálatoknál a remeteiek részére némi keresetet biztosítani. Azt hisszük meg is fogja tenni s talán a megye is bele fog avatkozni, hogy a nyomort enyhítse. Ez volna rendjén.

(Vége köv.)

Hivatalos rész.

SZABÁLYRENDELET a faiskolákról és a fásításokról.

(Folytatás és vége.)

16. §.

A jelen szabályrendelet 14. és 15. §-ában említett utak befásításánál azon különbséggel, hogy az állam helyett az utfenntartó értendő, a jelen szabályrendelet 11. 12. és 13. §-ai irányadók.

17. §.

A fák valamennyi közut mentén oly karban tartandók, nyelésük aként eszközözendő, hogy az ut mentén esetleg fennálló távirat vagy távbeszélő készülékeket ne érintsék.

18. §.

A törvényhatóság utakon a fák ültetését, gondozását és pótlását az utfenntartó személyzet, a többi közutakon a községi megbízottai, a községi faiskola-kezelő felügyelete alatt végzik. A törvényhatósági közutak befásítására szükséges eseteket a törvényhatóság szerzi be.

A mely községek határában oly területek vannak, a melyek befásítására az 1894. XII. t. cz. 47. §-sa értelmében a községi faiskolák csemete készlete első sorban fordítandó, a faiskolai üzemtervben meghatározandó a csemetek azon aránylagos meny-

ben nem tartozom neki sokkal, összesen ötven forinttal.

A tanár (nyugodtan): Kétszázhuszszal!

A jó barát (megsemmisülve): Igen, ötven, két százhusz, nem többel... hisz adtam neki száz forintot a mult héten.

A tanár: A mult esztendőben.

A jó barát (izzadva): Igaz, tavaly, azt akartam mondani. (Elhallgat.)

A tanár (szünet után): Istenem, ne törődj a feleséggel; hozzá van szokva a világhoz. Egészen szükségtelen, hogy dühösködjél, mert szánandó szerepet játszottál előtte.

A jó barát: De... hisz én nem gondoltam ilyest!

A tanár: Bravó! Hát nem mondtad magadban: Ez a vadállat még idegessé tesz! Ilyen dolgokat egy hölgy előtt szöszögtetni. Igaz, hogy a felesége egy csöppet sem hat reám... rettenetesen csunya... és ostoba, mint egy liba...

D. asszony (dühösen): Igazán! Ezt jó tudni!

A jó barát (tiltakozva): De nem! Sohase merem volna! A kedves férje, nagysám, szeret tréfálni. (Szünet után.) Ez a hachée felséges.

A tanár: Bátran eheted! Nem maradék husból való.

A jó barát (ujabb zavarban): Nagyon jó... azaz nem értem...

A tanár: Ne törődj vele... Azt kérde magadban, hogy lesz-e még egy fogás? Igen, tészta, sült tészta.

D. asszony (gunyosan): Jó étvágya van? Még éhes?

A jó barát (élénken): Dehogy! Én olyan keveset szoktam enni... hisz tetszett látni... (Szünet.)

A tanár (előzékenyen): Csak tedd meg...

D. asszony: Mi baj?

A tanár: Azt mondtam barátunknak, miután a nadrágszíja szorítja, hát csak engedje bővebbre.

D. asszony: Hogy lehet szíjat viselni?...

A jó barát (ki már nem tud mit mondani): Mantegazza ajánlja... Nem tetszett olvasni... Én Mantegazza összes műveit olvastam... Bajongok a tudományért népszerű köntösben. (A eseléd felváltja a tárgyát.)

A tanár (halkan): Ne gondolkodj rá... tisztességes leány...

A jó barát (ámulva): Kicsoda?!

A tanár: A eseléd! Azt hiszed, nem láttam, mire gondoltál? (Feleségéhez.) Egy órája azon töri a fejét, hogyan lehetne ezt a eselédet megcsipkedni... (A eseléd bámulatában elejti az összes tárgyát. Nagy esőrompolás.)

A jó barát (bucsu nélkül elrohan).

Som Péter.

nyisége, a mely évenként a jelen szakaszban említett közutak befásítására szolgál.

19. §.

A közutak, minden község határában azon fa-nemekkel ültetendők be, a melyek az illető község faiskolájában tenyésztetnek.

20. §.

A törvényhatósági utak befásítási, valamint az ezen ültetvények gondozási költségeit, a mennyiben ezek másként nem biztosítottak volna, a törvényhatósági utalapon viselik.

A községi közdülő közutak befásítási költségeit a községek, az 1890. I. t. cz. 1. §. 3. 4. 6. pontjában említett közutakét az uttfentartók, az 1890 I. t. cz.-nek az uttfentartásra vonatkozó határozmányai szerint és az azok alapján megállapított arányban viselik.

A törvényhatóság és a községek, a szükséges költségeket a közutakra vonatkozó költségvetésben a jelen szabályrendelet hatályba léptét követő évtől kezdve előirányozzák.

IV. A járási faiskola felügyelőkről.

21. §.

A kis- és nagyközségi faiskolák és a jelen szabályrendelet III. fejezetében említett fásítások felügyeletére szakképzott egyének s első sorban gyümölcsészeti tanfolyamot végzett, illetve a fatenyésztéshez értő néptanítók sorából a sepsi- és kőzdijáráshoz 3—3, az orbai- és miklósvári-járásban 2—2 egyénben, faiskola felügyelők alkalmaztatnak, kiket az illetékes járási főszolgabíró és kir. tanfelügyelő meghallgatása után a vármegye alispánja nevezi ki.

Ugyancsak a vármegye alispánjának hatáskörébe tartozik a faiskola felügyelőket ezen állásuk alól, hivatali mulasztások, szolgálatra alkalmatlanság vagy lemondás esetén fölmenteni. A járási faiskola felügyelők állásukról, betegség esetén kivéve, csak január és július hónapokban mondhatnak le.

22. §.

A járási faiskolai felügyelők kötelessége:

1) a felügyeletük alá tartozó községek faiskoláit évenként kétszer, még pedig tavasszal és augusztus hóban a járási főszolgabírónak bemutatandó és általa jóváhagyandó utiterv szerint meglátogatni, azok üzemtervszerű és célirányos kezelését ellenőrizni s az e tekintetben szükséges utmutatásokat megadni;

2) a községek faiskoláinak megsejmlélésekor a azokból teljesített közuti fásításokat megvizsgálni s az e tekintetben szükséges utmutatásokat megadni;

3) a talált hiányok orvoslása iránt intézkedni, szükség esetén a járási főszolgabírónak jelentést tenni,

4) Szakkérdésekben a faiskolákra és ültetvényekre felügyelő hatóságoknak véleményes jelentéseket adni.

A járási faiskola felügyelők a fennebb körülírt kötelességeik teljesítésében elkövetett mulasztásaikért a vármegye alispánja által felebbezés kizárásával, esetről-esetre 5 frtig terjedhető rendbirsággal büntethetők.

23. §.

A járási faiskola felügyelők, az illető községek terhére minden egyes őszi és tavaszi kötelező látogatás után 2 frt díjat kapnak. Ezen díjakat a községektől a járási főszolgabíró hajtja be s a faiskola felügyelőnek évenként május hó és szeptember hó 31-ikéig napló bemutatása ellenében kifizeti.

Azon község, a melybe a faiskola felügyelő kötelező hivatali útját teszi, a fuvar természetben kiszolgáltatni köteles. A fuvar, a faiskola felügyelő megkeresésére a járás azon községbe közvetlenül indul.

Ha valamely község ezen kötelezettségét nem teljesíti, a fuvar a járási főszolgabíró által a mulasztó község költségére rendeltetendő ki. A természetben való fuvarra és a fennebb megállapított látogatási díjra van igénye a járási faiskola felügyelőnek akkor is ha valamely község által szakdolgozóban önként kerestetik meg a kiszállás iránt.

Felsőbb hatóságok által történt kiküldetések alkalmával a járási faiskola felügyelő költségeinek megtérítéséről a kiküldő hatóságnak kell gondoskodnia.

V. Hatóságok.

24. §.

A faiskolák és fásításokban kárt okozó cselekmények az 1894. XII. t. cz. 93. 94. 95. §-ának, illetve az 1890. I. t. cz. 125. §-ának büntető határozmányai, esetleg a vonatkozó büntető törvények hatálya alá esnek. Az 1894. XII. t. cz. 93. 94. és 95. §-ába ütköző kihágások az ezen törvény 103. §-ában említett hatóságok által és az ezen törvény szerint szabályozott eljárás mellett torlandók meg.

A jelen szabályrendelet alapján felmerülő egyéb hatósági intézkedésekre nézve az 1894. XII. t. cz. 102. §-ában említett hatóságok illetékesek.

VI. Zárhatározatok.

25. §.

Jelen szabályrendelet, kormányhatósági jóváhagyása után azonnal hatályba lép.

A községi faiskola kezelők és a járási faiskola felügyelők a szabályrendelet életbeléptét követő 3 hó alatt alkalmazandók.

S.-Szentgyörgy, 1898. évi jul. 29-én.

Alispán helyett:
Szentiványi Miklós,
főjegyző.

Ujdonságok.

— **Személyi hírek.** Városunk polgármestere Bartók Károly a borszéki fürdőről bazaérkezott s átvette hivatalát. — Dobay János városi főjegyző, lapunk szerkesztője, négy heti szabadságidejét a kovásznai fürdőn, kedves szülői körében tölti. — A város nevezetességei megtekintése végett szerencsétlen városunkat Schwetz Vilmos kisküüllő-vármegyei tanfelügyelő. Az árvaház megtekintésekor az árvák megvendégelésére 5 frtot adományozott. — Solim Miklós kir. tsvszéki elnök, Elekes Béla kir. táblabíró, Szabó Gyula adótárnok e héten kezdték meg négy heti szabadságidejüket élvezni.

— **Birtokrendezési ügyek.** K.-Vásárhely város birtokossága hiába várja, hogy itten a birtokossági ügyek az 1894. évi XII. törvényezikk szellemében megoldást nyerjenek. Nagy hiányát érezzük az idézett törvény 11. §-ban körülírt szervezési pályának, a gazdasági tanács és végrehajtó bizottságnak. Mezei dűltutaink rosszai, a vízmosások helyeken óriási beomlások vannak. Mindezeket gyorsan segíteni kellene, különösen a kantai malomnál, hol bizonyos földrész el is lett foglalva.

— **Nincs többé szemetes utca.** Új rendőrkapitányunk a köztisztaság megőrzésére, fentartására külön rendeletben és falragaszok útján hivat a közönséget. Bizony jó volna, ha már nem csak elolvasnák, hanem meg is tartanák. Különösen a kertmegetti utcák, udvarterek lakói több gondot fordíthatnának a köztisztaságra. Hiába minden rendelet, ha bennünk nincs jóakarát.

— **Tűzoltóink.** Rég nem láttuk már a vész derék harczóit. Jó volna, ha valami életjelt adna magáról s felkérné a rendőrkapitányt, hogy új tűzrendészeti szabályzatot dolgoztasson ki.

— **A helybeli ref. kántori állás.** Háromnegyed év óta üresedésben levő magas fizetéssel ellátott ref. kántori állása egyházunkban maig is betöltetlen. Ugy látszik, ha mi válogatunk az embe-ekben, azok sem maradnak adósok. A pályázatra becsatolt 7 egyén közül már 3 visszalépett. Ez szégyenfolt rajtuk s meg kell keresnünk, hol a hiba.

— **Építkezés.** Az új áll. elemi iskola épülete tetőzet alatt áll. Mint örömmel értesültünk, erélyes kir. tanfelügyelőnk, Csányi Gyulának sikerült a hiányzó építési összeget a kultuszminiszter urtól kieszközölni és így még ez évben e szép, díszes épület át lesz adva a közforgalomnak.

— **Műkedvelő társulat.** A Kézdi-Vásárhelyt alakult műkedvelő társulat szorgalmasan tartja a próbáit minden este a közelebből előadandó darabokból. Az egyikre: „Kaviár“-ra már a szinlapok szét lettek hordva, mely egyszersmind a társulat bemutatásának lesz. Reméljük, hogy a közönség ugy ezen, mint a többi előadások iránt érdeklődéssel tekint s fáradozásait azzal fogja jutalmazni, hogy az „Unio“-kerti szinkört minden egyes alkalommal meg fogja töltöni.

— **Halálozás.** Demény Gábor, ki 25 évig szé-kely huszár káplár volt, életének 92-ik évében aug. 11-én meghalt Szentkatolnán. Temetése ma, vasárnap, délután fog végbemenni. Nyugodjék csendesen.

— **Művész-estély.** Folyó hó 18-án csütörtökön a Köllönte-féle Unió kertben Máthé István hegedű művész ur által megtartandó hangverseny főbb pontjai. 1. Hegedűverseny Beriotól. 2. Mazurka Wienyovszkytól. 3. Revere Vieuxtempstól. IV. Magyar ábránd Riedleitől. Az egyes műdarabokat hegedűn előadja Máthé István ur, zongorán kíséri Kelemen Lajosné 6 nagysága. Pályajegy 3 frt, személyjegy 1 frt. Az előadás kezdete este 8 órakor. Jegyek a Török Bálint ur üzletében előre, este pedig a pénztárnál kaphatók. E helyen is felkérjük a zeneművészet iránt érdeklődő nagyerdemű közönséget, hogy tekintettel a szereplők elismert tekintélyére a jótékony célra, tekintettel a műélvezetre, minél számosabban kegyeskedjenek az estély fényét emelni.

Közzgazdaság.

A trágya alászántása.

(Folyt. és vége.)

A trágya alászántásánál figyelembe veendő továbbá a szántás mélysége. A trágyát nem azért huzzuk a talajba, hogy az mint ilyen ott soká heverjen, hanem, hogy ott felbomolván növényi tápanyaggá és humussá váljék. A trágya felbomlását részben a szántás mélysége által is szabályozhatjuk. Mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a felbomláshoz melegség, levegő és víz szükséges. A melegségre gyakorolhatunk legkevesebb befolyást. A levegő annál kevésbé férhet a trágyához, minél mélyebben lesz alászántva. A nagyon mélyen alászántott trágya elegendő levegőt nem kapván elszenesedik, azért általános szabályul azt lehet feléltani, hogy a trágya mindenkor sekélyen szántás-sók alá. Hiba volna azonban a különböző talajoknál egyforma mélységet tartani be. A homok talajba a levegő alantabbi rétegbe is könnyen befér, a legelső réteg azonban hamar kiszárad a trágya felbomlásához szükséges nyirkosságban tehát könnyen hiány állhat be; ily talajokban habár általánosan szintén sekélyen szántjuk alá a trágyát, mindazonáltal mélyebben mint az agyag talajon, ahol nyirkosságban ritkán van hiány, de annál hamarabb a levegőben, mihelyt egy kissé mélyebbre kerül a trágya. Agyagtalajoknál a trágya alászántásánál még arra is kell ügyelni, hogy a talaj nagyon nedves ne legyen, mert különben a sekély szántás daczára is elzárjuk a levegőt a trágyától.

Az alászántás mélysége különben még a trágya korhadtságától is függ; minél szalmásabb a trágya annál mélyebben szántható alá. A kötött talajon a trágya legfeljebb 13 czmre szántandó alá. Azonban ezen szabály alul is van kivétel.

Ha a trágya alászántásától a vetésig a talaj nem lesz szántva, akkor vetési munkálatoknál előforduló forgatásnál igen sok trágya kerülne felszínre. Ilyenkor valamivel mélyebben takarjuk alá a trágyát és inkább keskenyebb barázdát szántunk, hogy a talaj jól megporhanyíttassék. Laza talajnál a trágya 12—18 czmnyire szántandó alá.

A műtrágyafélék elszóráására széleses időt válasszunk. Az elszórandó műtrágyának feltétlenül száraznak kell lenni; ha netalán a nyirkosságtól meg volna esomósodva, a esomók sodrony szítán morzsolandók szét. Az elszórást történhetik géppel, vagy kézzel. Egy ügyes vető ember naponta 8—10 holdat is beszó. Célyszerű az elszórandó mennyiséget a tábla két végén eleve zsákokban elhelyezni, hogy így a megszabott trágya mennyiség kerüljön az illető talajba. Őszi buza alá rendszeren 1—2 mm. szuperfoszfátot szoktunk alkalmazni, mint a mely műtrágya buzánál a legnagyobb termésfokozó hatással bír. A szuperfoszfátot őszi vetemények alá a vetőszántást megelőzőleg kell elszórni.

Nyilttér.)*

Foulard selyem 65 krtól

3 frt 35 krig meterenként — japáni, chinaistb. leg-ujabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 fr-meterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva — **mintákat pedig postafordultával** küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (es. és k. udvarisállító Zürichben Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

*) E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerek

Sz. 2872—898. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Fortuna Anna és Fortuna Rebeka végrehajthatóan Fortuna György hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni vagyon közösség megszüntetés járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő Soósmező község határán fekvő a soósmezői 44 sz.tjkvben foglalt A+ 59/1, 59/2, 60/1 hrsz. 826 frt becsértékű és a soósmezői 407 sz. telekjegyzőkönyvben foglalt A+ 521/3 helyrajzszám 9 frt becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi augusztus hó 30-ik napján d. e.

9. órákor, Soósmezőn a község házában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Kézdi-Vásárhelyt, 1898. évi május hó 26-án.

Vajna,

kir. törvényszéki bír.

138 1—1

3225—898 sz.

Hirdetmény.

A faiskolákról és fásításokról szóló vármegyei szabályrendelet a városi tanácsnál 30 napra közszemlére ki van téve, hol azt bárki betekintheti.

K.-Vásárhely, 1898. augusztus hó 6-án.

Városi tanács.

Szám 6750—98.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye Földjárás Sósmező községben elhalálozás folytán megüresedett jegyzői állásra ezen-

nel pályázatot hirdetek. Tekintette arra, hogy a község nagyobb részben román ajku lakosokból áll, a román nyelvnek beszéd és írásban való ismerete feltétlen követeltetik. Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtatják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alatti fősolgabíróhoz f. évi szeptember 2 áig küldjék be, a később érkezett kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Ezen jegyzői állással 600 frt fizetés, 80 frt lakbér, 40 frt iroda átalány 60 frt anyakönyvvezetői díj és a szabályrendeletileg megállapított díjak járnak.

Kézdi-Vásárhely, 1898. aug. 3.

Cseh Gyula,
fősolgabíró.

FABRITIUS TESTVÉREK

RÉZ, ÉRCZ ÉS GŐZKAZÁNGYÁR

* **NAGY-SZEBENBEN.** *

Elvállalnak jutányos árak mellett

szeszgyári berendezéseket és javításokat,

továbbá készítenek: teljes készülékeket és egyes készülék-részeket, u. m. tányérok, rektifikátorok, keverő és hűtő készülékeket, gőzölőket, gőzkazánokat vörösréz és vasesőveket stb.

Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

87 16—**

Csiszár Pál,
kereskedő.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ághban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 85—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőny-tartók, tükrök, tolelt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összebajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(88 57—100)

Hirdetések**lapunk**

kiadóhivatalában

felvétetnek

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra köz-, járgány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcái öntözőkocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁRRÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **Walser Ferencz**)

Budapest, VI., Külső vczíut 45.

(25 36—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Ny. Ifj. Jancsó Mózesnél K. Vásárhelyen.